

THE
WORLD
BANK

Dự án VnSAT - Chuyển đổi nông nghiệp bền vững

NGÀNH CÀ PHÊ

Tháng 3/2020

TIN NỔI BẬT TRONG THÁNG

- Trong tháng 3/2020, so với tháng trước, giá cà phê quốc tế giảm 2,45% sàn kỳ hạn London (Robusta) và tăng 10,72% trên sàn kỳ hạn New York (Arabica).
- Tồn kho cà phê tại Hoa Kỳ cuối tháng 2/2020 ở mức 6,31 triệu bao, giảm 357 nghìn bao so với cuối tháng trước.
- Xuất khẩu cà phê trong tháng 3/2020 tại Indonesia, Brazil tăng lần lượt 43,4% và 2,4% trong khi đó xuất khẩu của Colombia, Honduras giảm lần lượt 21% và 7,06 % tương ứng so với cùng kỳ năm trước.
- Giá cà phê nhân xô đại lý thu mua nội địa tại Đắk Lắk và Lâm Đồng trong tháng 3/2020 giảm lần lượt 7,4% và 6,1% so với cùng kỳ xuống còn 30.587 đồng/kg và 30.554 đồng/kg.
- Xuất khẩu cà phê tháng 3/2020 ước đạt khoảng 150 nghìn tấn, giảm 12,7% so với cùng kỳ năm 2019.
- Giá cà phê xuất khẩu FOB bình quân tháng 3/2020 đạt 1.357 USD/tấn, giảm 1,17 % so tháng trước và 5,06% so với cùng kỳ.

THỊ TRƯỜNG THẾ GIỚI

Biến động giá

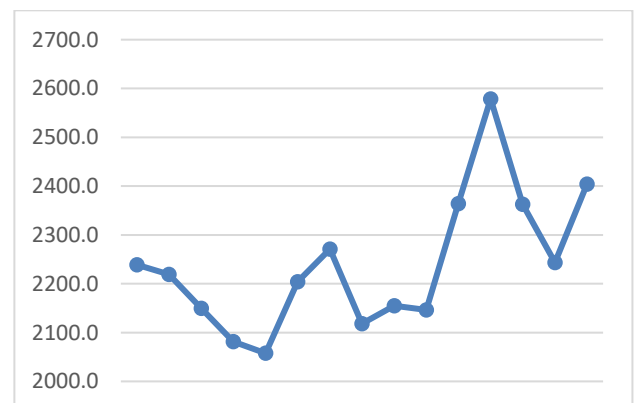
Giá chỉ số cà phê tổng hợp của ICO bình quân tháng 3/2020 đạt 2.404 USD/tấn, tăng 7,16% so với tháng 2/2020 và tăng 1,18% so với cùng kỳ năm 2019 (giá cao nhất đạt 2.588 USD/tấn, giá thấp nhất là 2.275USD/tấn).

Ngoại trừ nhóm Robusta giảm 0,9%, giá các nhóm cà phê đều biến động tăng so với tháng trước, nhiều nhất ở nhóm cà phê Arabica Brazil với mức tăng 10,34%, tiếp đến là nhóm cà phê Arabica khác tăng 9,79% và nhóm cà phê Arabica Colombia tăng 17,8%.

So với cùng kỳ, nhóm Robusta giảm 12,3%, giá các nhóm cà phê khác đều biến động tăng, nhiều nhất ở nhóm cà phê Arabica Colombia với mức tăng 27%, tiếp đến là nhóm cà phê

Arabica khác tăng 19,7% và nhóm cà phê Arabica Brazil tăng 17,8%.

Hình 1: Biểu đồ biến động giá chỉ số cà phê ICO (USD/tấn)

Nguồn: ico.com

Tháng 3/2020, giá cà phê Arabica bình quân kỳ hạn tháng 5 trên sàn New York đạt 2.532.67 USD/tấn, tăng 10.72 % so với tháng trước và tăng 24,5% so với cùng kỳ tháng 3/2019, giá cao nhất trong tháng là 2.880 USD/tấn, giá thấp nhất trong tháng là 2.266 USD/tấn.

Ngược lại, giá cà phê Robusta bình quân tháng 03/2020 trên sàn London cùng xu hướng giảm, ở mức 1.236 USD/tấn, giảm 2,45% so với tháng trước và thấp hơn 17,9% so với cùng kỳ năm 2019. Giá cao nhất trong tháng là 1.332 USD/tấn, giá thấp nhất trong tháng là 1.115 USD/tấn.

Giá cà phê Arabica sàn New York hồi phục nhẹ trong tháng 3 do lo ngại thiếu hụt nguồn cung, trong khi giá sàn London tiếp tục sụt giảm do nguồn cung cà phê Robusta vẫn ổn định cho thị trường tiêu dùng mặc dù Brazil có thể thiếu hụt công nhân thu hái ở các đồn điền cà phê Conilon Robusta do hạn chế việc đi lại giữa các quốc gia khu vực Nam Mỹ. Đồng Reais tiếp tục suy yếu xuống mức kỷ lục đã kích thích người Brasil đẩy mạnh bán hàng ra, đồng thời Brasil cũng đang đẩy mạnh thu hoạch Conilon Robusta vụ mới. Trong khi đó, chỉ số USDX tiếp tục đà tăng mạnh, đã khiến hàng hóa nông sản trao đổi bằng đồng bạc xanh trở nên đắt đỏ làm sức mua giảm sút, nhà đầu tư chuyển vốn đi tìm

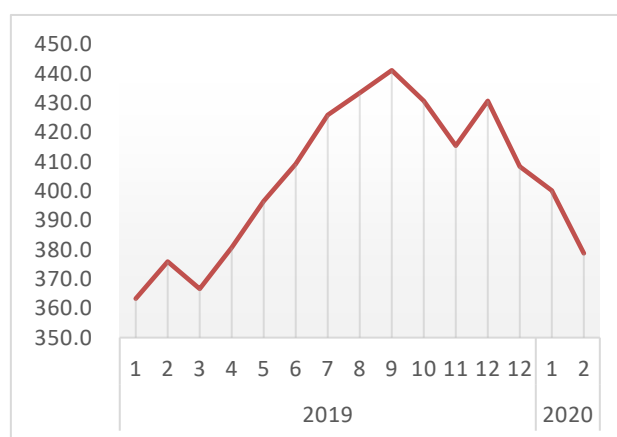
lợi nhuận ngắn hạn ở các mặt hàng sôi động, có tính thanh khoản cao như vàng, dầu thô... làm giá cà phê càng giảm sâu hơn.

Nhìn chung, giá cả hàng hóa tiếp tục suy yếu do giao thương vẫn còn đình trệ, thậm chí tình trạng lockdown ở nhiều quốc gia đang được mở rộng thêm và Mỹ trở thành quốc gia có người lây nhiễm nhiều nhất thế giới.

Colombia phong tỏa 19 ngày trên toàn quốc áp dụng từ ngày 25/3, Brazil đã quyết định tạm thời đóng toàn bộ các cửa khẩu biên giới trên bộ trong 15 ngày từ ngày 19/3, Việt Nam thực hiện chính sách cách ly toàn xã hội trong 15 ngày kể từ ngày 1/4.

Hình 2: Biểu đồ biến động giá trên 2 sàn London, New York

- ĐVT: USD/tấn

Nguồn: theice.com

Biến động tồn kho

Theo số liệu công bố mới nhất vào ngày 17/03/2020 của Hiệp hội cà phê xanh Hoa kỳ (GCA), lượng cà phê dự trữ tại các kho cảng của Mỹ đến cuối tháng 02/2020 là 6,31 triệu bao, giảm 357 nghìn bao so với cuối tháng

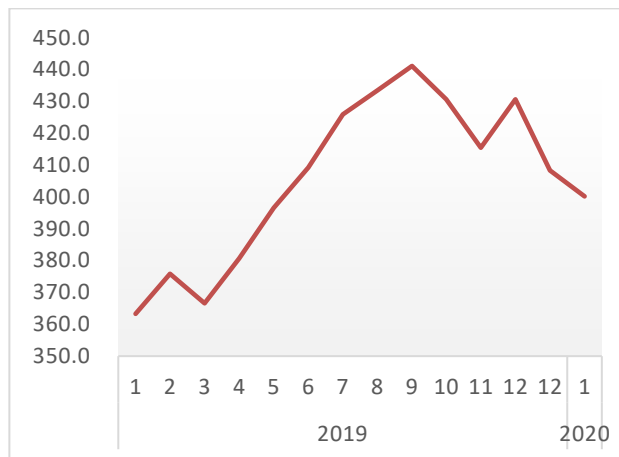
1/2020 trước, đồng thời cao hơn 47 nghìn bao so với cùng kỳ năm ngoái. Với mức tiêu thụ ước khoảng 570 nghìn bao/ mỗi tuần, lượng tồn kho này đủ cung cấp cho hơn 11,07 tuần cho hoạt động rang xay tại khu vực Bắc Mỹ.

Tính đến ngày 08/04/2020, tồn kho cà phê Robusta được sàn London chứng nhận và theo dõi cấp phát là 2,37 triệu bao.

Tồn kho cà phê Arabica được sàn Newyork chứng nhận và cấp phát tại thời điểm 08/4/2020 là 1,94 triệu tấn, trong đó 90,5% được nắm giữ ở Châu Âu với 1,76 triệu bao, số còn lại được nắm giữ tại Hoa Kỳ với 184 nghìn bao.

Hình 3: Biến động tồn kho cà phê tại USA
– ĐVT: ngàn tấn

Nguồn: Hiệp hội cà phê xanh Hoa Kỳ

Xuất khẩu

Theo Tổ chức cà phê quốc tế (ICO), xuất khẩu toàn cầu trong tháng 3/2020 đạt 11,11 triệu bao, tăng 2,59% so với cùng kỳ tháng 2/2019, lũy kế xuất khẩu toàn cầu trong 5 tháng đầu năm cà phê 2019/20 (19/10 đến 20/2) đạt 50,97 triệu bao, đã giảm 3,4% so với cùng kỳ năm 2018/19. Xuất khẩu cà phê Arabica trong tháng 2 đạt 6,51 triệu bao, giảm 11,1% so với cùng kỳ, lũy kế xuất khẩu Arabica 5 tháng đầu niên vụ là 31,86 triệu bao, giảm 7,8% so với cùng kỳ. Trong khi đó, xuất khẩu cà phê Robusta tháng 2/2020 đạt 4,59 triệu bao, tăng 31,1% so với cùng kỳ, lũy kế 5 tháng đầu niên vụ đạt 19,1 triệu bao, tăng 4,8% so với cùng kỳ. Lượng xuất khẩu của từng nước cụ thể như sau:

Colombia: Xuất khẩu cà phê của Colombia trong tháng 3 là 903 nghìn bao, đã giảm 21% so với cùng kỳ năm trước. Lũy kế 6 tháng đầu niên vụ 2019/2020, xuất khẩu đạt 6,8 triệu bao, giảm 4% so với cùng kỳ niên vụ trước.

Indonesia: Xuất khẩu cà phê của Indonesia trong tháng Ba đạt 156.827 bao, chủ yếu là cà phê Robusta, tăng 43,4% so với cùng kỳ năm trước, đưa xuất khẩu 6 tháng đầu niên vụ hiện tại 2019/2020 lên đạt tổng cộng 1.457.594 bao, tăng tới 45,9% so với cùng kỳ niên vụ trước, trong đó xuất khẩu cà phê Robusta từ tỉnh Lampung của Sumatra tăng lên khoảng 9.410 tấn (156,8 nghìn bao 60 kg) vào tháng 3/ 2020, tăng 43% so với 6.563 tấn so với cùng kỳ năm ngoái.

Honduras: Honduras báo cáo xuất khẩu cà phê Arabica trong tháng Ba đạt 749,9 nghìn bao, giảm 7,06% so với cùng kỳ năm trước, đưa khối lượng xuất khẩu trong 6 tháng đầu niên vụ hiện tại 2019/2020 lên đạt tổng cộng 2.786,8 nghìn bao, giảm 1,04% so với cùng kỳ niên vụ cà phê trước đó.

Uganda: Xuất khẩu cà phê trong tháng 2/2020 đạt 473 nghìn bao, tăng 46,1% so với cùng kỳ năm 2019. Lũy kế xuất khẩu 5 tháng đầu niên vụ 2019/2020 là 2.090 nghìn bao, tăng 16,5% so với niên vụ trước.

Costa Rica: Xuất khẩu cà phê của Costa Rica tháng 2/2020 đạt 85 nghìn bao, tăng 1,1% so với tháng 2/2019. Lũy kế 5 tháng đầu niên vụ 2019/2020, xuất khẩu đạt 176 nghìn bao, giảm 24,1% so với cùng kỳ niên vụ trước.

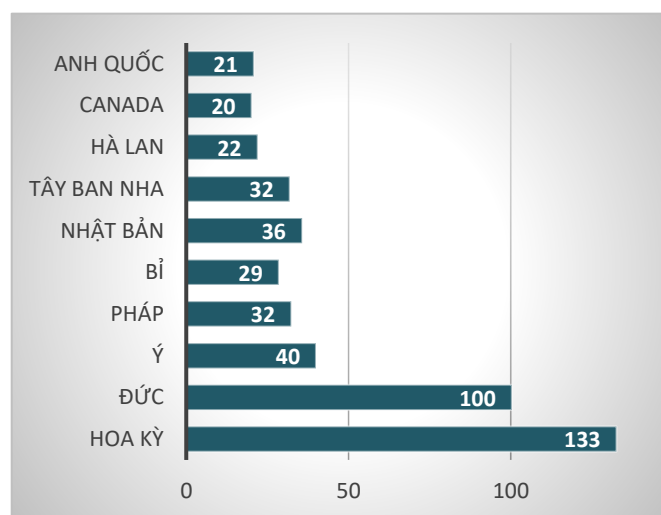
Brazil: Hiệp hội các nhà xuất khẩu cà phê ở Brazil (Cecafé) đã báo cáo rằng nước này đã xuất khẩu 2,81 triệu bao cà phê trong tháng 3 cao hơn 2,4% so với cùng kỳ năm ngoái, nâng xuất khẩu cà phê lũy kế trong sáu tháng đầu của niên vụ cà phê năm 2019/2020 là 16,92 triệu bao. Cho đến ngày 27 tháng 3, khoảng 5% tổng diện tích Robusta tại vùng Rondônia đã được thu hoạch, hạt cà phê đạt chất lượng cao.

Nhập khẩu

Tình hình nhập khẩu cà phê toàn cầu được các quốc gia tổng hợp báo cáo đầy đủ sau 3 tháng. Do đó tính đến tháng 1/2020 biến động tại một quốc gia nhập khẩu lớn như sau:

- Hoa Kỳ vẫn tiếp tục là quốc gia đứng đầu về nhập khẩu cà phê với 132,61 nghìn tấn, tăng 1,21% so với tháng trước và giảm 7,07% so với cùng kỳ.
- Đứng vị trí thứ 2 về nhập khẩu cà phê là Đức với 100,33 nghìn tấn, tăng 29,56% so với tháng trước và giảm 18,68% so với cùng kỳ năm ngoái.
- Ý là nước nhập khẩu cà phê thứ 3 thế giới, ước tính đạt 40 ngàn tấn, giảm 4,89% so với tháng trước và tăng 21,09 % so với cùng kỳ năm 2019. [5]

Hình 5: Top 10 thị trường nhập khẩu tháng 12/2019 (ĐVT: ngàn tấn)¹.

Nguồn: Trademap

¹ Số liệu nhập khẩu của Hà Lan, Italy, Bỉ là số ước tính căn cứ vào các tháng trước đó.

Tình hình sản xuất – Thương mại

Braxin: Theo ước tính của ICO, sản lượng cà phê Brazil niên vụ 2019/2020 đạt khoảng 57 triệu bao, thấp hơn 12,2% so với niên vụ 2018/19, trong đó sản xuất Arabica thường chiếm khoảng 65-70% tổng sản lượng. Thu hoạch Robusta vụ mới thông thường vào tháng Tư, và Arabica bắt đầu vào tháng Sáu. Tuy nhiên, có thể bị chậm trễ sự lây lan của coronavirus khiến việc thuê và quản lý lao động để thu hoạch trở nên khó khăn hơn cũng như hạn chế về giao thông vận tải. Theo cơ quan nông nghiệp địa phương, ít nhất một phần lượng arabica của Brazil và tất cả Robusta cần phải được hái bằng tay, do cây được trồng trên sườn núi hoặc máy móc vẫn không thể tiến hành thu hái được.

Tại bang Espírito Santo, nơi trồng hầu hết các loại cà phê Robusta Brazil, việc thu hoạch thường sẽ bắt đầu vào khoảng giữa tháng tư và cần khoảng 50.000 công nhân tạm thời, tuy nhiên đến nay số lao động cần thiết thu hái vẫn thiếu trầm trọng, người trồng trọt vẫn được khuyến nghị chờ thêm một thời gian nữa cho đến khi một số nghị quyết của chính phủ được đưa ra. Điều này có thể dẫn đến giảm các chuyến hàng ra thị trường trong ngắn hạn, giá cà phê có thể tăng đặc biệt khi lượng cà phê dự trữ vào vào cuối năm vụ 2019/20 còn rất ít. Mặc dù lệnh phong tỏa đưa ra trong 15 ngày kể từ ngày 19/3, nhưng trước tình hình dịch bệnh lan rộng và khó kiểm soát, một số bang đã phải kéo dài phong tỏa, như bang Sao Paulo kéo dài đến ngày 22/4.

Colombia: Theo Liên đoàn những người trồng cà phê Colombia, sản xuất cà phê ở Colombia tháng 3 năm 2020 đạt 806.000 bao 60kg, giảm 12% so với cùng kỳ. Lũy kế sản lượng 6 tháng niên vụ cà phê (tháng 10 năm 2019 đến tháng 3 năm 2020) đạt 7,4 triệu bao, cao hơn 6% so với cùng kỳ trước đó. Để làm chậm sự lây lan của coronavirus, Tổng thống Colombia đã ban bố lệnh cách ly toàn xã hội trong 19 ngày kể từ ngày 25/3/2020. Mùa vụ cà phê thứ hai Mitaca thường bắt đầu thu hoạch vào tháng Tư, có khả năng bị ảnh hưởng bởi việc các biện pháp ngăn chặn dịch bệnh cũng như ít lao động nhập cư từ các nước láng giềng. Để thúc đẩy tiêu thụ cà phê trong nước Colombia đã có chính sách yêu cầu các văn phòng Nhà nước Colombia sẽ chỉ mua cà phê 100% xuất xứ Colombia kể từ tháng 2 năm 2020.

Indonesia: ICO ước tính sản lượng của Indonesia vụ mùa 2019/20 đạt khoảng 11 triệu bao, cao hơn 16,8% so với niên vụ trước. Theo dự báo của Fitch Solutions, chi tiêu tiêu dùng cho cà phê của Indonesia sẽ tăng ở mức trung bình là 8,2%/năm trong những năm tới, từ 1,7 tỷ USD vào năm 2020 lên 2,2 tỷ USD vào năm 2024, cao hơn so với mức tăng trưởng trung bình dự kiến cho trà là 6,5% trong cùng kỳ. Điều này là do sự gia tăng của tầng lớp trung lưu và nâng cao nhận thức về các vấn đề sức khỏe do tiêu thụ đồ uống có đường [3].

Uganda- ICO ước tính sản lượng năm 2019/20 của Uganda đạt khoảng 7,3 triệu bao, ngang bằng với sản lượng năm 2018/19, nhưng thấp hơn 3,4% so với mức kỷ lục 7,56 triệu bao trong năm 2017/18. Giá thấp đã có tác động tiêu cực đến sản xuất ở Honduras, lệnh giới nghiêm

toàn quốc đã được áp đặt từ ngày 20 tháng 3, có tác động tiêu cực đến xuất khẩu các lô hàng. Vào thời điểm này, việc thu hoạch cho niên vụ 2019/20 đã được hoàn thành và sẽ không bắt đầu lại cho đến cuối năm nay. Trong ngắn hạn, xuất khẩu cà phê có thể giảm, đặc biệt khi các container vận chuyển và công nhân tại các cảng có thể bị giảm đi.

Theo Cơ quan phát triển cà phê Uganda, (UCDA), nước này đang tìm cách mở rộng xuất khẩu sang Úc, một trong những thị trường cà phê lớn nhất thế giới. Mặc dù giá hiện tại đã giảm do sự bùng phát của coronavirus COVID-19, sản xuất của Uganda cho năm 2019/2020 vẫn tốt, dự định sẽ mở rộng sản xuất trong những năm tới, đặc biệt là cà phê hữu cơ. Uganda là nhà sản xuất cà phê lớn thứ hai châu Phi và là nhà sản xuất lớn thứ bảy trên toàn cầu với cả hai loại cà phê là Arabica và Robusta, cà phê là cây trồng xuất khẩu lớn nhất của nước này. Hầu hết các tỉnh ở Uganda sản xuất giống Robusta và 66,8% sản lượng của nó được xuất khẩu sang các nước châu Âu như Ý, Đức, Tây Ban Nha, phần còn lại chủ yếu được xuất khẩu sang Sudan.

Theo dự báo của ICO tại thời điểm tháng 2/2020, tiêu thụ toàn cầu năm 2019/2020 ước đạt 169,3 triệu bao, lớn hơn 0,7% so với năm 2018/19. Hiện tại nhu cầu ước tính vượt 0,47 triệu bao so với lượng sản xuất là 168,86 triệu bao trong năm 2019/20. Tuy nhiên, cả cung và cầu đều đang bị tác động bởi tình hình dịch Covid-19. Một mặt, tiêu thụ cà phê có thể thu hẹp lại do kết quả của các biện pháp chống lại sự lây lan của coronavirus, đặc biệt là tiêu thụ cà phê bên ngoài như ở chuỗi cà phê, hàng quán. Ngoài ra, tăng trưởng kinh tế toàn cầu năm 2020 dự kiến sẽ thấp hơn nhiều so với dự báo ban đầu, kèm theo tỷ lệ thất nghiệp tăng, tiếp tục giảm nhu cầu và gia tăng áp lực giảm giá. Mặt khác, trong ngắn hạn giá cà phê cũng bị tác động bởi sự gián đoạn đối với chuỗi cung ứng cả trong vận chuyển và thu hoạch có thể dẫn đến sự thiếu hụt tạm thời trong nguồn cung. Tiêu thụ ở Châu Âu ước tính giảm 0,6% trong khi tăng ở các khu vực khác, đặc biệt là Châu Á & Châu Đại Dương (+ 2,9%), Châu Phi (+ 1,8%) và Mexico / Trung Mỹ (+ 1,4%). Mức tiêu thụ cũng tăng ở Bắc Mỹ (+ 0,7%) trong khi vẫn gần như ổn định ở Nam Mỹ.

Diễn đàn Cà phê toàn cầu (The Global Coffee Platform -GCP) đang kêu gọi nhiều tổ chức tham gia vào hai Sáng kiến hành động tập thể GCP tại Việt Nam và Brazil. Các sáng kiến hành động tập thể (Collective Action Initiative) của GCP hướng đến tôn trọng các vấn đề về nguồn gốc như sử dụng hóa chất nông nghiệp có trách nhiệm hoặc phúc lợi xã hội. Tại Brazil, sáng kiến này hợp tác với InPACTO và Cecafo nhằm cải thiện điều kiện sống và làm việc cho người trồng cà phê và công nhân, đồng thời thúc đẩy nhận thức về điều kiện làm việc xuống cấp và tạo ra sự cải thiện liên tục trong lĩnh vực cà phê, góp phần loại bỏ các thực hành xã hội không được chấp nhận ở cấp độ trang trại, tập trung mạnh vào giáo dục, khoan vùng và giám sát điều kiện làm việc tại khu vực cà phê, nghiên cứu bao gồm tiền lương, thu nhập sống và chi phí sản xuất...

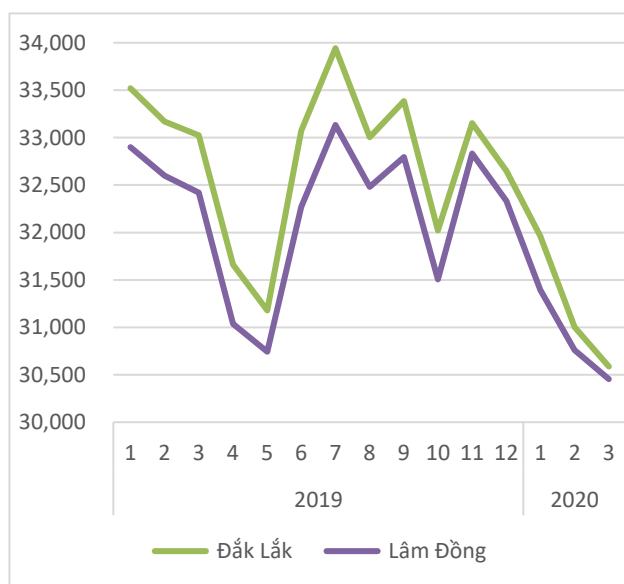
THỊ TRƯỜNG TRONG NƯỚC

Biến động giá

Trong tháng 3/2020, giá cà phê Robusta đại lý thu mua tại khu vực Tây Nguyên biến động giảm so với tháng trước trong bối cảnh giá cà phê thế giới giảm do ảnh hưởng của dịch Covid 19 và người Brazil đẩy mạnh bán ra. Trong đó, giá cà phê thu mua trung bình tại Đắk Lắk đạt 30.587 đồng/kg, giảm 1,34% so với tháng trước và thấp hơn 7,4% so với cùng kỳ năm ngoái. Giá cà phê thu mua tại đại lý ở Lâm Đồng đạt 30.454 đồng/kg, giảm 0,99% so với tháng trước và thấp hơn 6,1% so với cùng kỳ năm 2019. [7]

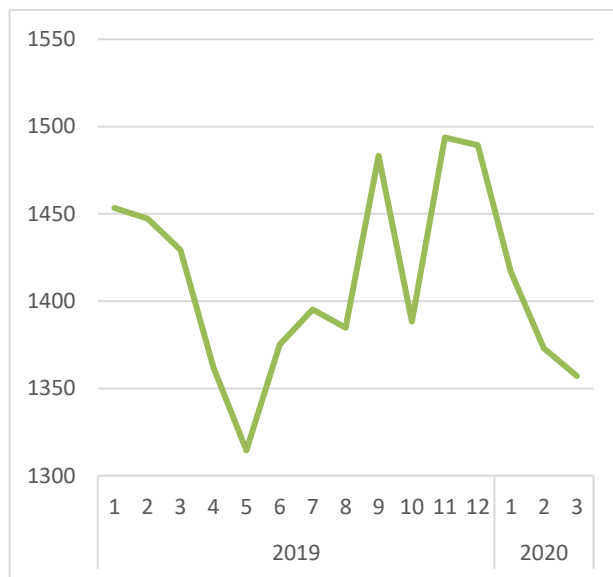
Giá cà phê xuất khẩu giao ngay tại cảng Sài Gòn (FOB) trong tháng 3/2020 giảm 1,17% so với tháng trước, đạt bình quân 1.357 USD/tấn, giảm 5,06% so với cùng kỳ năm ngoái. [8]

Hình 7: Biến động giá cà phê nội địa (Lâm Đồng, Đắk Lắk), ĐVT: đồng/kg

Nguồn: CTV VnSAT

Hình 8: biến động giá cà phê xuất khẩu FOB (HCM), ĐVT: USD/tấn

Nguồn: Bộ tài chính

Các nhà nhập khẩu cà phê ở một số nước tiêu thụ lớn đang tích cực dự trữ mặt hàng này để phòng trường hợp thiếu cung do dịch Covid-19 gây gián đoạn chuỗi cung ứng. Lượng cà phê lưu trữ ở hệ thống kho của sàn liên lục địa ICE giảm mạnh, trái chiều với xu hướng tăng giá cà phê Arabica trên thị trường này.

Kết thúc tháng 3/2020, tại Việt Nam, người trồng cà phê ở Tây Nguyên bán với giá 31.500 đồng/kg, tăng 1.500 đồng so với thời điểm giá thấp ở đầu tháng 2/2020; mức cộng giá cà phê robusta của Việt Nam so với giá tham chiếu trên sàn London ở mức 150 USD/tấn, gấp 3 lần so với đầu năm 2020; của Indonesia cũng đạt 200 – 250 USD/tấn. Giá cà phê trên thị

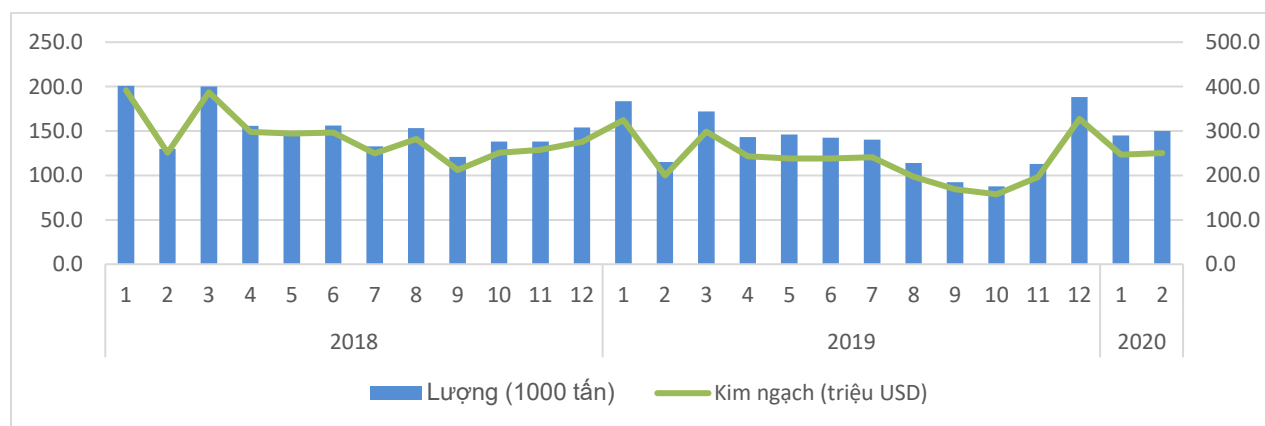
trường nội địa Brazil đã tăng lên mức cao gần kỷ lục, khoảng 550 real/1 bao 60 kg; giá người trồng bán tại vườn cũng trên 500 real/bao, tương tự giá cà phê ở các nước khác cũng tăng mạnh. Hiện nguồn cung ở cả Guatemala, Honduras đều khan hiếm và phải tới tháng 5 hoặc tháng 6 mới dồi dào sau khi thu hoạch.

Tuy nhiên, theo dự báo, thị trường sẽ không thiếu nguồn cung hiện tại cho năm 2019/20 cũng như năm tiếp theo. Trong khi tiêu thụ cà phê trên toàn cầu có nguy cơ giảm trong năm nay, các nước sản xuất cà phê dự báo sẽ có vụ mùa cao kỷ lục. Nhiều công ty nghiên cứu dự báo Brazil -nước sản xuất cà phê lớn nhất thế giới – sẽ sản xuất 67 - 69 triệu bao cà phê trong năm 2020/21, vượt mức kỷ lục 64,8 triệu bao của năm 2018/19. Sản lượng của Việt Nam, nước sản xuất cà phê lớn thứ 2 thế giới, dự báo cũng sẽ đạt năng suất cao trong vụ 2020/21. Rủi ro chính hiện tại các nông trường cà phê và các nhà rang xay đều lo ngại là dịch bệnh có thể gây thiếu hụt lao động. Ở các khu vực sản xuất trọng điểm như Trung và Nam Mỹ, việc thu hoạch cà phê vẫn chưa được cơ giới hóa, chủ yếu do con người làm. Trong khi đó, vụ thu hoạch bắt đầu từ tháng 4, sẽ cao điểm vào tháng 5 lao động thu hái thời điểm này vẫn chưa đáp ứng được do hạn chế di chuyển và nhập cư, người trồng cà phê lo ngại việc thu hái chậm có thể không đảm bảo được sản lượng và chất lượng cà phê như dự tính. Giá cà phê chất lượng cao dự đoán có thể tăng trong ngắn hạn khi nguồn cung bị gián đoạn và lượng dự trữ cạn dần.

Xuất khẩu

Theo số liệu thống kê từ Tổng cục Hải quan, Việt Nam xuất khẩu 150.000 tấn cà phê, trị giá 250 triệu USD, tăng 3,4% về lượng và tăng 1,4% về trị giá so với tháng 1; tăng 31,1% về lượng và tăng 25,7% về trị giá so với cùng kỳ năm trước. Tính chung 2 tháng đầu năm 2020, xuất khẩu cà phê đạt 295.000 tấn, trị giá 497 triệu USD, giảm 6,6% về lượng và giảm 9,8% về trị giá so với tháng 2/2019.

Hình 9: Biến động lượng và giá trị xuất khẩu

Nguồn: Tổng cục Hải Quan

Trong 15 ngày đầu tháng 3/2020, xuất khẩu cà phê đạt 77,2 nghìn tấn, trị giá 130,48 triệu USD, giảm 9,6% về lượng và giảm 9,9% về trị giá so với 15 ngày cuối tháng 02/2020, giảm 13,2% về lượng và giảm 14,9% về trị giá so với 15 ngày đầu tháng 3/2019. Lũy kế từ đầu năm đến hết ngày 15/3/2020, xuất khẩu cà phê đạt gần 396,6 nghìn tấn, trị giá 671,13 triệu USD, giảm 2,1% về lượng và giảm 4,6% về trị giá so với cùng kỳ năm 2019.

Giá xuất khẩu bình quân trong 15 ngày đầu tháng 3/2020, cà phê đạt mức 1.690 USD/tấn, giảm 0,3% so với 15 ngày cuối tháng 02/2020 và giảm 2,0% so với 15 ngày đầu tháng 3/2019. Nguyên nhân giảm được cho là do giá kỳ hạn London xuống quá thấp đã làm việc giao hàng chậm lại, thu mua hàng xuất khẩu gặp khó khăn do giá quá thấp người dân không muốn bán. Chính phủ Việt Nam áp dụng giãn cách xã hội trong vòng 15 ngày để phòng chống dịch bệnh Covid-19 kể từ ngày 01/4, chắc chắn điều này sẽ tác động không nhỏ đến khối lượng hàng giao xuống tàu trong ngắn hạn.

Ước tính, tháng 3/2020 xuất khẩu cà phê đạt 150 nghìn tấn, trị giá 254 triệu USD, giảm 13,7% về lượng và giảm 13,3% về trị giá so với tháng 02/2020, giảm 12,7% về lượng và giảm 14,7% về trị giá so với cùng kỳ năm 2019. Tính chung 3 tháng đầu năm 2020, xuất khẩu cà phê ước đạt 469 nghìn tấn, trị giá 794 triệu USD, giảm 3,9% về lượng và giảm 6,4% về trị giá so với cùng kỳ năm 2019. [9]

Các sản phẩm cà phê của Việt Nam xuất khẩu đến hơn 80 quốc gia và vùng lãnh thổ, trong đó, Đức, Ý, Tây Ban Nha, Hoa Kỳ là các quốc gia xuất khẩu cà phê chủ lực của Việt Nam. Kim ngạch xuất khẩu cà phê của sang Đức tiếp tục giữ vị trí cao nhất trong tháng 2/2020 với 30,7 nghìn tấn, trị giá 46,4 triệu USD, tăng 44% về lượng và 38% về giá trị; tăng 59% về lượng và 87% về giá trị so với cùng kỳ. Ý đã vượt Hoa Kỳ trở thành nước nhập khẩu cà phê lớn thứ 2 từ Việt Nam với 16,14 nghìn tấn, trị giá 25,8 triệu USD. Tăng 10% về lượng và 11% về giá trị so với tháng 1/2020; tăng 35% về lượng và 33% về giá trị so với cùng kỳ năm 2019. Hiệp định thương mại tự do VN và Liên minh châu Âu (EVFTA) và Hiệp định bảo hộ đầu tư (IPA) được thông qua ngày 12-2 nhiều khả năng sẽ có hiệu lực ngay từ tháng 7-2020, mở ra nhiều cơ hội cho xuất khẩu nông sản Việt Nam, trong đó có cà phê.

Tình hình sản xuất

Giá cà phê tại các tỉnh Tây Nguyên tiếp tục giảm mạnh, trong khi các chi phí như phân bón, vật tư, nhân công ...tăng cao. hiện giá bán thấp hơn so với giá thành. Do ảnh hưởng của dịch Covid -19, thị trường tiêu thụ nước ngoài như Châu Âu, Trung Quốc, Mỹ hầu như sụt giảm nghiêm trọng giá thời điểm này đang ở mức thấp kỷ lục trong vòng 15 năm trở lại đây. Giá thấp khiến nông dân hạn chế bán ra, doanh nghiệp thiếu nguồn cung cho xuất khẩu, nông dân có xu hướng chặt bỏ cà phê để thay thế bằng loại cây khác.

Không những thế, người trồng cà phê tại các tỉnh Tây Nguyên còn phải đối diện với nguy cơ thua lỗ do hạn hán kéo dài. Theo báo cáo sơ bộ của Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn (NN&PTNT) tỉnh Đắk Lắk, trên toàn tỉnh có 782 công trình thủy lợi, tuy nhiên, hiện mực nước ở các hồ chứa trên địa bàn đều giảm nhanh do quá trình phục vụ sản xuất và thời tiết nắng nóng. Các hồ chứa vừa và lớn còn khoảng từ 40-60% trữ lượng nước theo dung tích thiết kế, đặc biệt, các hồ chứa nhỏ còn khoảng dưới 35% dung tích thiết kế, trong đó, có 34 hồ đã cạn khô. Nhiều đập dâng, trạm bơm không đảm bảo năng lực thiết kế do lượng dòng chảy giảm mạnh. Hiện, có khoảng 5.415 ha cây trồng bị hạn trong đó có 1.655 ha cây lâu năm. Nếu đến giữa tháng 4/2020 vẫn không có mưa, đặc biệt, nếu tình trạng hạn hán kéo dài, sẽ có khoảng 1.200 ha cây lâu năm đối diện nguy cơ mất trắng. Tình trạng tương tự cũng xảy ra tại tỉnh Đắk Nông, tổng dung tích của 238 hồ chứa của tỉnh khoảng 35 triệu m³, đến nay còn khoảng 77%, nhiều hồ đã ở mức nước chết, các huyện phía Bắc gồm Cư Jut, Krông Nô, Đắk Mil là những khu vực trồng cà phê đều có nguy cơ hạn hán cao. Nếu tình trạng nắng nóng tiếp tục kéo dài, dự báo trong 2 tháng tới ở các huyện này sẽ có khoảng gần chục nghìn ha cây trồng thiếu nước tưới. Các địa phương, đơn vị liên quan đang tích cực triển khai các giải pháp để khắc phục tình trạng hạn hán, bảo vệ sản xuất.

Ngành nông nghiệp cũng như nhiều ngành khác đang bị ảnh hưởng nặng nề bởi dịch COVID-19, nếu tình trạng này kéo dài thì nhiều doanh nghiệp có thể sẽ bị phá sản, đặc biệt là các doanh nghiệp nhỏ và vừa. Theo kết quả khảo sát về tình hình DN bị tác động bởi dịch Covid-19, phần lớn các doanh nghiệp được khảo sát đều ước tính doanh thu giảm mạnh so với năm 2019 (từ 40-50%) do ảnh hưởng giảm mạnh cả về đầu vào (nguồn cung nguyên liệu) và đầu ra (số lượng đơn hàng). Phần lớn các DN chỉ có khả năng cầm cự trong ngắn hạn: 35% doanh nghiệp có khả năng cầm cự trong 3 tháng; 38% doanh nghiệp có khả năng cầm cự trong 6 tháng; 13% có khả năng cầm cự trong 1 năm; và 14% có khả năng cầm cự trên 1 năm.

Thị trường xuất khẩu chính của các doanh nghiệp cà phê chủ yếu là thị trường Châu Âu, Mỹ,... hiện nay đều đóng cửa, việc mua bán và giao thương hàng hóa bị thất lại. Doanh thu xuất khẩu của Công ty TNHH Vĩnh Hiệp, một trong mười doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực cà phê có doanh số xuất khẩu lớn nhất cả nước đã giảm tới 50% so với cùng kỳ, Tổng Công ty cà phê Việt Nam cũng rơi vào danh sách 7/19 tập đoàn, tổng công ty do Ủy ban Quản lý vốn nhà nước quản lý mất cân đối thu chi, với số lỗ trong 3 tháng đầu năm là 25 tỷ đồng.

Các chuỗi cà phê Highlands Coffee, Starbucks và The Coffee House đã tăng tốc mở rộng mạng lưới của họ với 240, 49 và 145 cửa hàng trên toàn quốc trong thời gian gần đây, tuy nhiên đến nay đều phải đóng cửa, chuyển sang phục vụ đặt hàng trực tuyến hoặc mang đi. Do kinh doanh trực tuyến chỉ chiếm khoảng 30% cơ cấu doanh thu của một công ty kinh doanh thực phẩm và đồ uống, nên dù rất nỗ lực nhưng doanh thu vẫn sụt giảm đáng kể.

Nhằm tháo gỡ khó khăn cho sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp, Thủ tướng Chính Phủ đã giao Ngân hàng nhà nước triển khai gói hỗ trợ tín dụng khoảng 250.000 tỷ đồng nhằm

đáp ứng kịp thời nhu cầu vốn, cơ cấu lại thời hạn trả nợ, xem xét miễn giảm lãi vay, giảm phí,.... Gói hỗ trợ 30.000 tỷ đồng được giao cho Bộ Tài chính để tập trung vào việc miễn, giảm thuế, phí, lệ phí cho doanh nghiệp. Gần đây, Paris Gateaux, chuỗi cửa hàng bánh và đồ uống khá nổi tiếng (trong đó có cà phê) với hơn 30 cửa hàng và 500 lao động, đã được VietinBank phối hợp tháo gỡ khó khăn bằng các chính sách hỗ trợ lãi suất, cơ cấu giãn nợ và có các gói tín dụng mới với lãi suất ưu đãi.

Nguồn tham khảo

- [1] Hiệp hội Cà Phê Quốc Tế (ICO)
- [2] Sàn giao dịch The Ice. (theice.com)
- [3] Hiệp Hội Cà Phê Xanh Hoa Kỳ (Green Coffee Association)
- [4] Báo cáo thị trường cà phê tại trang web scasa.co.za
- [5] Tổng hợp số liệu Trademap.com
- [6] Trang tin Reuters.com
- [7] Thông tin từ cộng tác viên dự án VnSAT tại các tỉnh Tây Nguyên
- [8] Trang thông tin tổng hợp cà phê: <http://giacaphe.com/>
- [9] Trang thông tin thị trường hàng hóa Việt Nam: Vinanet.vn
- [10] Thông tấn xã Việt Nam.
- [11] Báo cáo của Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn.
- [12] Hải Quan Việt Nam